

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

Шинкаренко І. Сім'я в умовах війни: психологічні, психосоціальні та психопатологічні проблеми. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 2 (121). С. 554–562.

Slyusar Liudmyla Ukrainka sim'ia v umovakh viiny. *Demography and Social Economy*, 2023. №2 (52), P.3-20.

Вайда Т.С.

Одеський державний
університет внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Актуальність проблеми. Вплив небезпечних факторів російсько-української війни на повсякденну життєдіяльність всіх верств суспільства, особливо дітей, в сучасних умовах ні в кого не викликає сумнівів і не потребує наведення додаткової аргументації – активні бойові дії Збройних Сил України (далі – ЗСУ) на півдні та сході нашої країни, тимчасова окупація військами країни-агресора окремих регіонів української держави, бомбардування цивільного населення керованими авіабомбами, дроніві атаки та артилерійські обстріли, забруднення значної території вибухонебезпечними предметами (далі – ВВП) та активне гуманітарне розмінування тощо становлять сьогоденні реалії для кожного громадянина України, є факторами об'єктивного порушення комплексу природніх прав людини, в тому числі дітей, на безпечне середовище проживання.

Враховуючи вище зазначені обставини, в умовах воєнного стану загострилась низка аспектів з піднятої нами проблеми захисту прав дітей в контексті предмету цього дослідження, зокрема, стосовно таких їх категорій, як: 1) постраждалі внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів; 2) перебувають у складних життєвих обставинах; 3) травмовані внаслідок порушення правил мінної безпеки, заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю чи боєприпасами (далі – вибухонебезпечними предметами, ВВП) тощо. Як зазначає Т.С. Вайда, українською державою приділяється належна увага забезпеченню прав дітей у цих складних умовах сьогодення (особливо які проживають в окупованих та звільнених від окупації територій), надається соціальна підтримка дітям-внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО) [1, с. 271-275]. Багатьма іншими дружніми країнами створюються сприятливі умови для дітей-біженців з України тощо.

Разом з тим, сучасні ґрунтовні дослідження щодо вивчення впливу зброї, яка перебуває у користуванні ЗСУ та цивільного населення (в тому числі й нелегально) на безпеку дитини, надмірна забрудненість ВВП прифронтових та звільнених від ворога територій України, створюючи тим самим для населення в цілому та дітей зокрема небезпечне середовище в умовах запровадженого правового режиму воєнного стану в Україні, тільки починають проводитися. Піднята нами проблема нормативно-правового забезпечення безпеки дітей в

умовах воєнного стану, створення для них безпечного середовища існування передбачає вирішення низки її аспектів та врахування при цьому комплексу передумов на підставі чинних нормативно-правових актів.

Результати дослідження. В умовах російсько-українського збройного конфлікту захист дітей є пріоритетом міжнародного гуманітарного права та всіх гілок влади української держави. Конвенція Організації об'єднаних націй (далі – ООН) про права дитини (1989) [2] гарантує право дитини на життя, виживання та розвиток, а також захист від усіх форм насильства; визнання властивої гідності, рівних і невід'ємних прав усіх членів суспільства є основою забезпечення свободи, справедливості і миру на землі. У відповідності до вимог Статуту ООН «... народи Об'єднаних націй, сповнені рішучості позбавити прийдешні покоління нещастя війни, яка двічі в нашому житті принесла людству невимовне горе, і знову утвердити віру в основні права людини, у гідність і цінність людської особистості, у рівноправність чоловіків та жінок і в рівність прав великих та малих націй, і створити умови, за яких можуть дотримуватися справедливість і повага до зобов'язань, що випливають із договорів та інших джерел міжнародного права, і сприяти соціальному прогресу й поліпшенню умов життя при більшій свободі» [3]. ООН в Загальній декларації прав людини [4] проголосила (стаття 25), що діти мають право на особливе піклування і допомогу. Дитина за будь-яких обставин має бути серед тих, які першими одержують захист і допомогу (принцип 8 Декларації прав дитини, ООН) [5].

В свою чергу Женевські конвенції 1949 року [6] та Додатковий протокол I до них (1977 р.) [7] закріплюють принцип захисту цивільного населення, включаючи дітей. Напад на цивільне населення і його бомбардування, що спричинює масові страждання, застосування хімічної та бактеріологічної зброї, особливо що стосується дітей, їх переслідування, тортури, застосування до цієї категорії населення каральних заходів, принизливе щодо них звертання і насилля, позбавлення житла, їжі, медичної допомоги або порушення інших невід'ємних прав у відповідності до положень Загальної декларації прав людини [8] – забороняються і підлягають осуду.

ЗУ «Про охорону дитинства» [9] визначає охорону дитинства як «систему державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав». Його норми корелюються з основними підходами щодо захисту дітей в період дії правового режиму воєнного стану, коли права дітей на тимчасово окупованих територіях країною-агресором масово порушуються [10], а після звільнення українських земель від ворога – триває небезпека ураження дітей ВВП-наслідками війни [11]. У зв'язку з цими обставинами (російсько-української війни – *уточнено нами*) актуальним питанням, на наш погляд, є просвітницька робота, яку необхідно постійно проводити працівникам Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС), Національної поліції України (далі – НПУ) та педагогічними працівниками з учнями загальноосвітніх закладів освіти (далі – ЗСО) щодо уникнення ризиків при поводження з ВВП [12]. Провідну роль з цього напрямку профілактичної роботи мають відігравати, на нашу думку, також і

поліцейські з освітньої безпеки, котрі повинні приділяти увагу цим аспектам з мінної небезпеки у профілактичній роботі з учнями [13; 14].

Висновки. Провівши аналіз чинного законодавства в галузі захисту дітей, можемо констатувати, що в цілому існує достатня нормативно-правова база для належного захисту прав дітей та забезпечення їх безпеки в різних сферах життєдіяльності суспільства. Ефективність таких заходів залежить від налагодженої взаємодії між органами різних відомств, активної участі сім'ї та інформаційного (виховного) впливу загальноосвітніх освітніх закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайда Т.С. Деякі актуальні питання захисту прав людини у правовідносинах щодо соціального захисту внутрішньо переміщених осіб та труднощі щодо їх забезпечення під час воєнних дій. *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій* : матеріали V-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 30 вересня 2022 року. Кривий Ріг: ДонДУВС, 2022. С. 271-275.
2. Конвенція про права дитини : прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН від 20 листопада 1989 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 19.05.2026).
3. Статут Організації Об'єднаних Націй : затверджений 26.06.1945. URL: [Статут Організації Об'єднаних Націй \(з... | від 26.06.1945\)](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021) (дата звернення: 14.05.2026).
4. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 15.05.2026).
5. Декларація прав дитини : прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року. URL: [Декларація прав дитини | від 20.11.1959](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text) (дата звернення: 14.05.2026).
6. Конвенція про захист цивільного населення під час війни : м. Женева, 2 серпня 1949 року (редакція від 23.02.2023). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text (дата звернення: 10.05.2026).
7. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (в редакції від 08.12.2005). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (дата звернення: 20.05.2026).
8. Декларація про захист жінок і дітей в надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів : проголошена резолюцією 3318 (XXIX) Генеральної Асамблеї від 14 грудня 1974 року. URL: https://zakononline.ua/documents/show/169632_169632 (дата звернення: 14.05.2026).
9. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III (із змінами станом на 04.03.2026). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14> (дата звернення: 14.05.2026).
10. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014

року № 1207-VII (в редакції від 19.05.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення: 14.05.2026).

11. Про протимінну діяльність в Україні : Закон України від 6 грудня 2018 року № 2642-VIII (із змінами станом на 01.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-viii#Tex> (дата звернення: 10.05.2026).

12. Про затвердження СОП 12.10/ДСНС. Навчання населення ризикам, пов'язаним із поводженням з вибухонебезпечними предметами : Окреме доручення ДСНС України від 04.03.2020 р. №В-32. URL: https://www.dsns.gov.ua/files/evgen/normativna_baza/SOP_12_10.pdf (дата доступу: 12.05.2026).

13. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти : розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 301-р (із змінами від 07.03.2023). URL: [Про схвалення Концепції безпеки... | від 07.04.2023 № 301-р](#) (дата звернення: 14.05.2026).

14. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти : наказ МВС від 01.10.2024 № 663. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-24#Text> (дата звернення: 19.05.2026).

Vasylenko O.

National Academy of Internal Affairs

THE PROBLEMS OF UKRAINIAN REFUGEE CHILDREN UNDER CONDITIONS OF MILITARY AGGRESSION: PSYCHOLOGICAL ASPECT

The full-scale armed aggression in Ukraine that began on February 24, 2022 forced millions of Ukrainians to flee their homes in search of security, either inside or outside the country. As the war continues, in 2026 the country continues facing extensive destruction and human suffering, humanitarian needs are multiplying and spreading. According to the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), 3.7 million people, have been driven from their homes and are internally displaced, while 6.9 million people have crossed into neighboring countries in the region or other countries globally, and have sought refuge in Europe and beyond [1]. Many of these refugees, especially women, children and girls, are confronted with relentless challenges as they strive to rebuild their lives, including psychological distress, protection risks and economic hardship.

Thus, migration, inclusive of war migration, exerts the crucial impact on the functioning of children and general family development dynamics. This topic gained special importance after the war in Ukraine began, such challenges became a common experience, and when EU institutions were suddenly faced with unprecedented scale of war migration problems.

The European and Ukrainian researches confirm that Ukrainian refugee families in the EU experience problems typical of refugee and migrant families, such as: participation in the disaster curve, migration, acculturation stress, the specific

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009